

Abstrakt

Nepodmíněný trest odnětí svobody zůstává i přes snahu o stále širší využívání alternativních trestů hlavní formou trestní sankce a může být uložen za kterýkoliv trestný čin. Jedná se o trest nejpřísnější, zasahující největší měrou do práv a svobod jednotlivce, a proto by měl být využíván jako *ultima ratio*. Téma nepodmíněného trestu odnětí svobody je velmi široké a často diskutované i širokou odbornou i laickou veřejností. Cílem této práce bylo zmapovat přístup českého právního řádu k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a to zejména se zaměřením na jeho výkon.

Práce je rozdělena na tři části zhruba stejného rozsahu – teoretická východiska, ukládání trestu odnětí svobody a výkon trestu odnětí svobody včetně praktického exkurzu do věznice Rapotice.

První část práce se skládá ze tří kapitol a začíná úvodem do historického vývoje pojetí trestu odnětí svobody počínaje starověkem, přes dobu osvícenství a počátky moderních vězeňských systémů a konče mezinárodní spoluprací v oblasti a zaváděním Evropských vězeňských pravidel. Další dvě kapitoly se soustředí na pojem, účel a funkci trestu odnětí svobody a rozebírají jednotlivé teorie přístupu k tomu, co by mělo být cílem trestu odnětí svobody, tedy teorii retribuční, nápravnou, eliminační a restituční a teorii odstrašení.

Druhá část práce rozebírá současnou právní úpravu tématu a je rozdělena do osmi kapitol. Čtvrtá kapitola představuje hlavní zásady pro ukládání trestu, popis systému trestů následuje v kapitole páté. Těžiště této části práce spočívá v rozboru jednotlivých kritérií určených zákonem k posouzení soudu při ukládání trestu a jeho výměry v kapitolách šest a sedm. Následující tři kapitoly se věnují pravidlům pro zařazování a přeřazování odsouzených do věznic různých typů a podmíněnému propuštění. Zbývající kapitola informuje o navrhované změně legislativy, která by snížila počet typů věznic a přesunula pravomoc zařazování odsouzených do režimů výkonu trestu ze soudů na Vězeňskou službu.

Třetí část je zaměřena na výkon trestu odnětí svobody v praxi a je doplněna o praktické poznatky získané autorkou při osobní návštěvě věznice Rapotice. Cílem této části práce bylo přiblížit každodenní život odsouzených a práci zaměstnanců a příslušníků Vězeňské služby a zhodnotit podmínky výkonu trestu a fungování

vězeňského systému v České republice. Dvě kapitoly popisují režim v jednotlivých typech věznic včetně jejich specializovaných oddělení (např. pro odsouzené ženy) a věnují se osobám, se kterými odsouzení přijdou do styku (dozorci, psychologové, atd.) Zvláštní pozornost je věnována programům zacházení připravovaným pro odsouzené (zaměstnání, vzdělávání, zájmové aktivity, apod.). Dále se autorka stručně věnuje negativnímu působení trestu odnětí svobody na odsouzeného a v poslední kapitole popisuje věznici Rapotice a zejména její programy zacházení.

V závěru autorka shrnuje změny, kterými český vězeňský systém prošel od roku 1989, aby se přiblížil západoevropským standardům, a očekává, že současný trend kombinující prvky nápravného a izolačního systému bude pokračovat.